

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ

Цена за Србију:

НА ГОДИНУ	6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ	3 дин.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ	9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА

ЈЕ У ЗДАЊУ

ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Преглату ваља слаати уредницима на општин-
ски суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Неплаћена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

САСТАНАК

одбора општине београдске држан 2 Априла 1888 г.

почет у 6 часова по подне.

(по стенографским белешкама)

(СВРШЕТАК)

Петра Видаковић. Како сам ја разумео, за улицу св.-горску имаће да се исплати 22.000 дин. Ја сам у ту улицу излазио, и видео сам да је то један троугао око једног плаца општинског дакле општина је ту много оптерећена, и ја би готово продао цео онај плац и околицу његову за те новце.

Председник. Такав је положај места у тој улици да је само са једне стране приватно имаће а све остало плаћамо ми, јер се граничи општинским плацем који нам је потребан. —

М. Велизарић. Мени се чини да кад се калдрмише ма која од тешњих улица ту $\frac{2}{3}$ плаћају приватни а $\frac{1}{3}$ долази на општину.

Мита Миловановић. Не плаћа се тако него само 3 хвата плаћају приватни. Дакле улица која је широка 6 хв., ту би приватни плаћили 3 а општина 3 хвата.

П. Видаковић. Ово је општински плац који сам споменуо, на коме ће да се прави школа; и како инжењер каже ту ће $\frac{2}{3}$ трошка, ако не и више пасти на општину.

М. Велизарић. Ја говорим за овај рачун што га износи г. председник и за то кажем, кад приватни плаћају калдрме, и онда и овај рачун треба свести на половину, јер другу ће половину овога трошка исплатити приватни.

Председник. Али приватни не плаћају одмах, него ми морамо да исплатимо предузимача на терет буџета на онда ми од приватних наплаћујемо колико треба од којег.

П. Видаковић. Ја мислим да у својимо овај предлог.

Председник. Ја предлажем да решите господо то: да сва предузећа калдрмисања, што су решена у ранијим годинама и за која су закључени уговори, исплатимо из готовине општинске, не дирајући наш ово годишњи буџет за калдрмисање, а ако нам не буде готовина за то довољна онда да можемо исплатити и из уштеда које би учинили на другим буџетским партијама, и из вишака прихода. На тај начин, ми ће моћи да располажемо са остатком буџета у 70.000 динара што нам је остало у овој години за калдрмисање и са том сумом можемо и ми нешто радити.

П. Видаковић. Ја мислим да треба усвојити овај предлог тим пре, што ова сума, која је одређена буџетом за ову годину и није довољна за исплату старих предузећа и рачуна. Има дакле дефицита у тој партији из прошлих година и он се мора поунити. Међутим, ако ово не примимо, ми ове године не можемо ништа калдрмисати, а не ћемо моћи измијити ни цео стари рачун.

Мих. Кр. Ђорђевић. Г. Председник је лепо објаснио ову ствар; али сам предлог који је изнесен, за ме је ипак нејасан. У овом буџету видим да је одобрено на калдрмисање вароши 80.000. По вашем извештају ви тражите и велите да је погођено са предузимачима толико рада да за тај рад треба да се исплати на 137.000 динара. Даље сте казали да је у 1885-6 год. била буџетска цифра на калдрмисање 60.000 дин. у 1886-7 да је била 80.000 дин. — но за обе године једно на друго не само да није прекорачен буџет, него, рекосте, да је још било и уштеде на тим партијама до 96.000 динара. — Сад наједанпут ми не само да се не крећемо у границама ове цифре, него скачемо чак на 137.000 и видимо да нам још толико треба, поред овога што је из тог кредита већ исплаћено, а то за то што су раније одобрене лицитације и уговорени радови за много већу суму но што је буџет дозвољавао.

Председник. Јесте господо; и ја се чудим како су могле бити одобрене те лицитације, кад се имало свега 60.000 динара у буџету за то.

Мих. Кр. Ђорђевић. С тога би ја био мишљења тога да се сада утроши ова сума коју имамо по буџету на исплату тих калдрма, а што недостаје, да се остави по новом буџету.

Петра Видаковић. Сума, која данас стоји нама на расположењу није довољна да ћоме исплатимо рачуне од 1886 године. У тим годинама 1886 и 1887 чињени су издаци из касе на привремене признанице и онда лако је било да се у редовним издацима покаже некаква уштеда, јер онда су оне привремене признанице рачунате као готов новац и отуда је та уштеда, а у ствари уштеде нема, него још стоји дефицит.

К. Главичић. Ја сам разумео г. председника тако, да су извесне калдрме у 1885 и 1886 години рачунској делимиче израђене и већ исплаћене, а међу тим, пошто до краја рачунске године нису послови били сасвим готови, узете су привремене признанице и сад оне стоје у каси као готовина. Мени дакле изгледа да се предлогом иде на то, да се ово пречисти, јер извесно је да то није готовина но само хартије, које потврђују учињене издатке, и ми не треба то да преносимо у идућу годину. С тога је по мом мишљењу предлог г. председников врло уместан — да се то једном пречисти.

Председник. Мене је највише то руководило да овај предлог поднесем: да се један пут пречисти овај рачун. Они су ове привремене издатке рачунали као готов новац па показали неку штедњу, а у ствари то није штедња, него још је остављен дуг, јер је потрошено више но што се по буџету имало! — Ја сам казао, ако ми ово исплатимо ово — годишњим буџетом, ми ћемо остати без гроша да ништа нећемо моћи да радимо и да задовољимо наше грађане, а осим тога још ће нам требати на 50 хиљада само за те старе рачуне.

Мис. Кр. Борђевић. Ја нисам опет на чисто.

Председник. Ја сматрам да се сви уговори који су извршени морају измирити и да се морају извршити сви закључени уговори.

Мис. Кр. Борђевић. Дакле значи: има радова који су свршени, а има их који треба да се сврше. Кад то стоји, онда ја остајем при томе што сам казао у првом говору, да ми не скачемо овде чак на 137.000 динара.

Мита Миловановић. Не може бити да се не исплати с тога, што су уговори закључени и што се морају да изврше.

Председник. Ја мислим да вам је свима познато да се закључени уговори нису могли извршити раније због нивелације. — Ето н. пр. господо, из Јованове улице бан ономад имао сам депутацију грађана који питају хоће ли се кад год свршити калдрма у њиховој улици, која је погођена још пре 2. године.

Мис. Кр. Борђевић. Уговори су, велите закључени 1886 године а ми живимо у 1888 па још улице нису калдрмисање. Исти разлози који су до сад вређили што се то не свршава, могу да вреде и данас и кад није то свршено до данас, онда да тражимо пута да одложимо и даље јер са обзира на финансијске прилике у општини, то данас није могуће учинити а само би била претпоставка да ће се ти расходи покрити неким већим приходима и уштедама.

М. Велизарић. Ако стоји ствар тако, као што сам ја схватио да има 137.000 дуга; а казали сте да има уштеде у ствари као што сам ја приметио до 83.000 динара, онда би остало 54.000 још недостатка. А тих 54.000 дин. ја мислим да ће подмирити она приватна лица што ће се поред њихових кућа правити калдрма. С тога не треба да се бојимо да ћемо начинити дуга за идућу годину, и мислим да можемо примити овај предлог који је изнет.

Председник. Поједини грађани поред чијих се кућа гради калдрма плаћају одмах који имају, а који немају њих морамо да чекамо. Мислим да не би било право да од ових грађана, који су толико времена чекали на калдрмисање њихових улица, сад одмах наплаћујемо калдрмисање, док смо оне из прошлих година чекали. То се може напослетку узаконити за убудуће, а нарочито треба се постарати, како да се осигуравају ове наплате да не пропадају. Осим тога не би било право оставити грађанство да и даље чека на калдрмисање. Ето н. пр. ми смо на врачару неке улице које су имале калдрму, раскопали па је због нивелације застао рад и сад ти људи кажу: ми смо имали калдрму, ви нам је раскопасте, хоће мо да направите једанпут. И заиста, имају право. Мени је само жао што сам ја те среће да сам с оваквим предлогом морао изићи пред

вас а и за вас ово не може да је повољна ствар. Али, шта ћемо? Мора се једанпут ово пречистити.

П. Видаковић. Ја би предложио само то да се од притежалца прив. имања, поред којих се диже калдрма, позову да плате свој део калдрме пре него што се почне калдрма правити.

Председник. То не би било право. Кад тако 40 година у овој вароши није рађено — што сад да се тражи н. пр. од врачараца да одма плате калдрму.

К. Главинић. Поједини крајеви у Београду, који су иначе велики знатно су помогли другим деловима вароши да се калдрмишу, а међутим они чекају већ 20 година на калдрму; па кад су они тако исто сносили терете на ту целу за целу варош, и кад се досад одобравало да се чека по 4—5 година поједини грађанин док исплати свој део калдрме, онда заиста сада би била највећа неправда да се тражи од ових да унапред плате своју калдрму.

Председник. Овом приликом могу још нешто да напоменем. Ја сам се старао господо за то, да нађемо предузимача, који би узео на се калдрмисање целе вароши, па да му плаћамо годишњи ануитет на учињени трошак око тога. Има предузимача, који се већ нуде да то приме на се, и ја се надам да ћу моћи да вам о томе ускоро поднесем предлог. То би држим било корисно — јер ако би годишње платили 100 или 110 хиљада ануитета, добили би одма калдрму за вредност од 1,100.000 динара. Такав предузимач — један странац — долазио је и нудио се да предузме овај посао, а ми да му исплатимо за 5. година. То је по мом рачуну много. Али ако постигнемо повољније услове цене и отплате, то ће нам служити на част јер би Београд један пут био калдрмисан. Овако ми само кубуримо. Оправљамо калдрме у вароши а крајеви вароши остају у блату, и таман тамо да почнемо, оно се већ искварила калдрма у главним варошким улицама, коју морамо да оправљамо, те тако крајеви вазда остају као што су.

Ја вас молим да за сада овај предлог, који сам вам изнео примите. Моја је част овде заложена, и ја вам нећу ништа подметнути — али мислим, да другог излаза немамо. Чим ово закључите господо, онда би ја могао са сумом, која је буџетом за ову годину одређена радити што је најнужније. Ја имам око 2000 метара самих рупа на нашој калдрми да закрпим, јер свуда се не може нова калдрма правити. Осим тога има калдрма које се морају бар претрести, н. пр. министарека улица, она је из самих рупа, да онуда човек не може проћи без опасности за ноге своје.

М. Велизарић. Зар не би било боље да се одржавање калдрме у доброме стању, да неком предузимачу под закуп, па годишње извесну цифру да плаћамо и тако пренесемо бригу непрестане пажње чак и на најмање рупе.

Председник. Но то је лепо, али осим ове коцкасте калдрме све друге наше калдрме не би нико примио да их одржава у добром стању. Него сад, ако са предузимачем, кога сам мало час поменуо, дођемо до повољна резултата, моћи ћемо и ту ствар уредити.

М. Велизарић. Али то су како ми изгледа све ствари неке надежде. Хоће ли се то скоро и остварити или не; Хоће ли се нама допасти услови тога предузимача или неће — то се незна. Ако ви знате да ће се то остварити за неколико

дана или недеља то се још и можемо претрпети, али ако се то одужи за неколико година — што да трпимо; боље је да одмах дамо коме да то одржава.

Св. Караџевић. Ја мислим да ми свршимо онај први предлог, па после да говоримо о другом чему. Ово и. пр. што је казао г. Велизарић, то је врло важна ствар. Има случајева где се само једна руна отвори на калдрми, па с тога, што се одма неоправи оде цела улица те се после мора да претреса.

Др. М. Т. Лeko. И ја бих молио да свршимо ону прву ствар што је изнета па онда да говоримо о другоме. Но кад се већ о извршењу калдрмисања толико говорило, не могу да пропустим а да не напоменем, да се то питање за време Владановог кметовања а и доцније под Г. Светомиром озбиљно проучавало и мени је познато, да постоје нарочити елаборати од стручних комисија, којим радовима треба се на сваки начин пре свега користити.

Преседник. Ја мислим, ако будем срећан да изнесем пред вас предлог о тој ствари, онда ће нам опет требати једна комисија, које би све досадање радове о овоме имала пред собом. Но само би вас молио да комисија буде мала, јер показало се да се са много свуди мање уради. — Међу тим сад треба да решимо овај предлог који сам вечерас изнео.

П. Видаковић. Ми смо сви за тај предлог ваш. (Чује се: да гласамо.)

Преседник. Дакле господо, мој је предлог тај: пошто се износи рефератом, који сте изводећи чути, да је у вредности 127000. динара погођена израда калдрме и са предузимачима начињени уговори, то би та сума требала да се исплати у овој години. Но да не би исплата пала на терет ово годишњег буџета ма да су то погодбе из ранијих година, то ја предлажем да се ово исплати из готовине општине; ако она не буде довољна, онда да се на то употреби вишак прихода; а ако и то не достане, онда ја се употреби и уштеда по буџету. Молим вас да о томе решите. (Вичу: прима се то.)

Мих. Кр. Борђевић. Ја се с тим не слажем и одвојићу своје мишљење.

П. Видаковић. Ви рекосте мало час у извешћу, да су улице савска мајданска и Краљевић Марка оправљене и исплаћене; међутим ја знам да калдрма у савској мајданској и улици код Краљевића Марка не ваља ништа.

Преседник. Она је исплаћена, али кауција је задржата док се не прегледа и не прими а с том кауцијом имамо да је оправимо ако не ваља.

П. Видаковић. Ја молим да се одреди комисија да види то.

Преседник. Ја то радим обично у последњем месецу, јер кад имам права по уговору да прегледам у 12-ом месецу што да прегледам после шест месеци, пошто ће ако не ваља калдрма, у 12-ом месецу заиста више имати да се справи на трошак предузимачев.

— Сад имамо господо опет једно питање о ноћним стражарима. Ствар вам је ова позната. Ја сам ваше решење из прошле седнице извршио. Сад ће вам се прочитати акта да видите шта сам писао од наше стране управы, а шта смо добили одговори. (Прочитан)

Св. Караџевић. Нама је ономад овде казано, да су сви ноћни стражари били у становима, које је држава давала. Сад управа вели: имали смо па смо давали али ниемо морали, а после: општина даје сада стан већини својих стражара, па за то да треба и ово мало што је остало дана; потребан стан. (Вичу: прима се.)

узме. Ово нам изгледа мало чудновато, и рекао бих да не стоје јаки разлози.

Преседник. Заиста господо до 1886. године, ми смо имали ту концесију од стране државе, али 1886. г. одбор је пристао те је за стражаре, који су му онда предати наша стан за који је комисија казала да може сместити 80 људи; они како сам се је сад известио тамо не може да се смести више од 45— до највише 50 људи.

Сад шта се овога тиче, ја држим да треба да примимо и да нађемо стан за ове људе. (Чује се морамо примити)

Мих. Кр. Борђевић. Даљу преписку не вреди о овоме водити, но треба општина да се постара за стан. Друго нешто не могућу да пређутим. — Тон писма Управиног као да није најподеснији — одбор заслужује мало више обзира.

П. Видаковић. Ми смо нашли доста разлога по којима нисмо поступили по писму управином, и по којима не би требали да ово примимо. А, између осталих ево само ово што се у уредби каже: (чита) „чета ова станује са жандармеријом, и гарнизонује заједно са овом“ а то значи јасно да је управа, код које су жандарми, дужна да даје стан и чети ноћних стражара.

Св. Караџевић. Само је погрешка код одбора, који је 1886. г. примио један део те чете, па нам сад шаљу и остатак.

П. Видаковић. То је једно што овако гласи уредба. Друго, што управа начим не доказује да је она овај терет који јој је стављен скинула ма како у течају прошлих 26 година. Она то на доказује, него просто прети и позива се на § 79 закона о општинском устројству!

М. Велизарић. Да би олакшао решење овом питању допустите ми поменути, да ми је казао управник вар. Београда, кад смо о овоме говорили, како постоји предлог државне власти, који је упућен општини, и којем се њојзи нуде стражари под команду и управу. Ако је тако, онда можемо ово да примимо, па ћемо и стражаре имати за своју службу преко-дан, докле данас они дају не раде ништа. (Чује се: где је тај акт.)

Преседник. Верујте господо, да ја тај предлог од полиције нисам добио; напротив што сам добио, то сам вам прочитао.

Дакле сад да решимо ову ствар. (Вичу: прима се.) Онда вас молим да одредите комисију, која ће наћи стан.

Мих. Кр. Борђевић. Не би било рђаво, да г. председник, кад вели да није примио акт управе, који помену г. Марко, онда да писмено то тражи, јер у случају да добијемо стражаре под своју команду неће нам бити ни тешко да им дајемо стан.

Н. Вуковић. То може да се ради али сад је крајње време да се тражи стан за људе, да не остане то за последњи дан.

Св. Караџевић. Ја мислим да сви морамо да примимо ово, а после ћемо радити даље шта треба. (Вичу: прима се.)

Мих. Кр. Борђевић. Ја кандидујем поред г. председника још г. г. П. Видаковића, М. Банковића и М. Велизарића (прима се) — Ако нема акта о уступању стражара општини, онда нека комисија ова тражи и то, и да

Председник. Сад је на реду извештај оне комисије, коју смо одредили да овде на Врачар да види онај плац који тражи г. министар привреде.

К. Главинић. Ова комисија чини ми се није комплетна, јер нису били сви (чује се свеједно) (Секретар чита извештај).

Председник. Ја већ имам акт, којим ми се налаже да дам тапију од онога плаца до регулационог фонда, а они да даду мени од другог.

П. Видаковић. Како могу то тражити кад није погодба закључена.

Председник. Ја сам дужан да вам ово кажем, јер је оно био закључак општинског одбора, а ви кажете да је преиначена ствар на овај начин.

П. Видаковић. Ова комисија кад је донела овај извештај она је имала на уму ово што се на крају акта каже (чита: у замену за плац код Сакачесме), дакле ништа друго. Све што је раније нуђено, па није извршено, пада. Министар сада нама нуди плац код Сакачесме и на то смо се задржали, јер онда би општина требала неку другу погодбу да прави. Ми смо нашли за вредно да се задржимо само код тог питања, јер од прилике ова је вредност плаца код Сакачесме одговарајућа оној вредности плаца на Врачару.

М. Велизарић. Сем тога она кућа где је школа треба за школу.

Председник. Та ће кућа да се руши јер је у плану да се улица просече; дакле ми то морамо изгубити и зато сам ја предложио ово. Дакле ја морам да кажем: Пошто г. министар привреде није примио закључак прве комисије, ја сам одредио нову комисију, и она само на ово последње оснива своје мишљење да се да плац за онај код Сакачесме. Дакле то ви усвајате? (усвајамо).

Г. Миленковић. Стоји то да ће се ова школа од првог маја рушити.

За то што се руши школа општина добија плац код Сакачесме а онај плац на Врачару даје општина као приде држави.

Бајлони. Ми нисмо мислили да дајемо сву ту парцелу, него смо мислили, да дајемо само овај плац и то неколико квадратних метара и то да буде трампа за плац код Сакачесме, а за школу је друга ствар.

Председник. У првом акту ми смо ставили онај плац на дорћолу где ће се улица да просече и 3800 кв. метара на врачару па то да замени вредност плаца код сакачесме. Нова комисија мишљења је да се може уступити 4800 кв. метара на врачару, али тако ако се не буде давао и плац у д. јов. улици.

К. Главинић. Ја нисам добро познат са нашим грађанским законом, али чини ми се да је ово тугаљива ствар за општину. Колико се сећам канда и имање општинско експропријацијом може се узети бесплатно. Држава има право да узме имање општинско а да не плати ништа. Ово изгледа незгодно. Дакле ако то стоји по закону, онда треба да гледамо том приликом да извучемо ма какву корист.

П. Видаковић. Није тако као што вели Г. Главинић. То је сасвим друга ствар.

Регулациони фонд, то се сматра као наша општинска својина, само држава с њим рукује што мисли да ми не-

мамо довољно снаге ни способности да све извршимо. Оно што претекне остане општини. У том случају нестоји то што каже г. Главинић да држава рукујући са фондом може нешто бадава узети, што значи из једног џепа дати у други.

Овде се зато то не даје, што се регулациони фонд сматра као наша својина, али ипак има смисла, да одговоримо онако, као што је г. председник предложио, а то је: да ако за овај мах министар привреде не тражи да уђе у трампу и наша школа, онда да му се да плац на врачару од 4800 кв. метара за плац код Сакачесме.

За нас ће корисно бити ако школа наша остане, што се то место неће скоро регулисати те се неће кирија плаћати за школу.

Гргур Миленковић. Нема нигде у закону да се општинско имање узима дабе као што каже г. Видаковић, него стоји решење по коме се имање даје г. министру привреде, а што претекне то ће се употребити на улепшање осталих делова вароши.

Председник. Ја мислим да би ми могли примити онако као што сам ја казао. (Чује се: примамо).

Прима ли одбор? (Прима) хвала вам.

Има господо још једна врло нужна ствар.

Чујте акт којим се тражи установљење једне полицијско-санитетске комисије.

П. Видаковић. Господо, код овога питања треба што пре предузети нужне мере. Ја мислим да у Београду има два краја вароши који највише од овога пате, а то је Сава мала и дорћол, с тога би требало из та два краја више одборника одредити.

Ја сам био тамо гди је имање г. Илије Марковића и видио сам да се тамо смрад већ почео развијати. На дорћолу такође. Он је у визини и тамо живи махом сиротиња. Треба дакле из ова два краја одредити одборнике заузимљиве и похитати с тим да се не би каква болест развила а и иначе да се тим крајевима помогне.

Др Марко Леко. Ја мислим да би ту требало бирати стручна лица која ће предлагати какве мере треба предузимати да се зараза одклони. За то мислим, да у њу уђу и сви општински лекари.

Јаков Бајлони. Ја мислим треба изабрати свега три одборника. Један за Саву, један за бару, један за дорћол.

Председник. Званични акт тражи два лекара. То ћемо дати.

Молио би господо, да од инжињера узмемо кога од колеге из наше средине, јер општ. инжињер г. Чађевић не може с тога, што се бави нивелисањем. Тамо је и г. Гргур па и њега треба изузети јер и то је једно животно питање особито за дорћол. (Чује се: г. Јоксимовић) Дакле од инжињера за узмемо г. Јосимовића, а предложио би доктора г. Ђоку Димитријевића. За Саву да узмемо г. Перу Видаковића и једног за дорћол из тога краја.

Нека буде овако: Као стручњаци у тој комисији да буду: г. Др Марко Леко, доктор г. Ђока Димитријевић, инжињер г. Јосимовић да замени општ. инжињера и још 5. одборника и то. Перу Видаковића, Милана Маринковић, Самујила Пијаде Марка Велизарића, и Танасија Наумовића. (Прима се).

Б. Главинић. Да није случајно дошао овај акт од Управе вароши Београда, ја сам мислио да предложим да оп-

пштина од своје стране покуша и учини ма штогод у интересу људи који су поплављени. Слушао сам да се ти људи који се морају иселити, сад у невреме, махом уцењују: пштуру веће кирје. Општине је чисто дужност да се постара како би се поплављеницима учинила могућа помоћ, нарочито, што је већи део сиротиње међу њима.

Председник. Има још неколико уверења да решимо. Чујте. (прочитана)

Димитрије Наумовић. Пре неколико дана ја сам видео, где је на пијаци контролор Исајло одузео од једнога човека, са још једним контролором, три јагњета, сигурно што није била плаћена такса за клање. Беше се искупило много света и док је један контролор позвао и позорника, дође помоћник г. Пера Х. Јањић и нареди контролору да јаганце пусти, што је он и учинио. Ту се било слегло много света, а чу се да је тај момак гостионичара Крстића

Питам је ли познато све ово Суду и председнику и на каквом је основу наредио г. Хаџи—Јањић да се пусте јаганци, кад су гостионичареки.

Молим г. Председника да ово извиди.

Милан Маринковић. И ја имам једно питање на г. Председника а то је у овоме. Да ли је предузимано што да вода не рони онај насип?

Председник. На ова питања одговарам, да ћу наредити да се то извиди.

Пера Видаковић. Кад је већ поведена реч о кријумчарењу и ја би нешто приметио.

Ја сам од грађана вароши Београда сазнао, да касани редовно сваког дана укријумчаре по неко говече и продају у својим дућанима кад контролор прође они онда изнесу кријумчарено месо и продају, шта више, може да се сумња да контролори или хотично или нехотично и сами некога пропуштају и кажу да с њима и ортакују.

Ја би молио г. Председника да извиди како врше ти контролори свој посао, и да ли има који старији који води надзор о тачном вршењу тога контролорсања.

Марко Велизарић. О томе треба оставити да дебатујемо онда, кад нам г. председник реферише.

Г. Председниче ја сам чуо да постоји једна кућа, која је општинска на зеленом венцу за коју изгледа као да се и не зна да је општинска. Молио би г. Председника да нам идуће седнице то каже

Светозар Боторић. Јасам хтео, да питам штаје са оним плацем у фишекцијској чаршији: ископане су рупе а ништа се не ради; може неко да се скра.

Председник. На мој предлог општина је решила да се тамо направе 13. дућана. Но како лицитација прелази од 10. хиљада динара мора се по новом закону послати техничком савету на преглед и одобрење. Та се комисија ретко састаје но ја сам ипак молио г. министра да нареди да се ово реши, и како приватно чујем од г. Смедеревца комисија је та учинила неке примедбе налазећи да треба да су дућани зидани а не бондручари. Ја се надам да ће све то бити готово 15. маја ове године.

Светозар Боторић. Ја би молио да наредите да се тамо код сваке рупе стави по један фењер.

Председник. Састанак је закључен. Састанак је трајао до 9. сахати у вече.

ПОЗИВ

на

ПАРИСКУ СВЕТСКУ ИЗЛОЖБУ

Наставак.

8. Тканине од памука.

Памучне тканине чисте или мешане: *платно, пешкири, чаршави, јалузи, мараме* и т. д.
[Од сваке сорте платна најмање по 25 метара].

9. Пређа и тканине од лана и кудеље.

Пређа од кудеље и лана.
Платно од лана и кудеље, чиста или мешана (најмање по 25 метара од сваке сорте).

10. Пређа и тканине од чешљане вуне.

Чешљана вуна у кудељкама [најмање по 3 кгг.]
Обојадисана чешљана вуна.
Обојена и небојена вунена пређа. (Од сваке сорте и фарбе по 3 кгг.)
Шајак [по 10 метара најмање].
Козина чешљана (по 3 кгг.).
Чохе и друпи штофови (најмање по комад од сваке сорте.)
Сукно бело, црно и сиваво [најмање по 10 метара].
Кебета бела и бојадисана (најмање по 5 ком. од сваке сорте.)
Чаршави вунени, подвезе (у што већем броју).
Вреће и торбе од козине (по 2 ком. од сваке сорте).
Покровци (шарени за простирке, по 2 к. од сваке сорте).

11. Свила и тканине од свиле.

Свила предена бојена и небојена у капурама од једног килограма.
Тканине од свиле (разне).
Платно свилено и полусвилено, у што већим количинама а најмање 25 мет. од сваке сорте.

12. Чипке, везови и позаментерије.

Чипке (разне).
Везови вунени, златни, сребрни и свилени
Гајгани вунени, памучни и свилени (од сваке сорте по 5 килограма).

13. Чарапе, рубље и ствари за одело.

Чарапе кончане, вунене, памучне и свилене.
Назувице.
Обућа, ошанци црвени.
Рубље у оште.
Тозлуци абаџијски и терзијски.
Подвезе.
Појасеви [тканице] и шалови за опасивање (у што већем броју).
Кецеле.
Рукавице (сељачке).
Зубуни конђе.
(Од сваке сорте бар по 1 пар, осем конђа и зубуна од којих треба послати по 1 комад).
(наставиће се).

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

КАРАКТЕР

(по Смајлеу)

IX.

Дружба у браку.

Доброта, а не лепота, женска освојиће с, не моје.

Шекспир.

Мужу пристоји мудрост, а жени нежност.

Џорџ Херберт.

Да је бог хтео да жена буде госа човеку, он би ју створио из његове главе; да је хтео да му она буде роб, он би ју саградио од његових ногу; али, по што је он хтео да она буде њему *раван друг*, то ју је он извадио из ребра, и *недра*, његова!

Свети Августин.

(Наставак)

И Сер Самуило Ромили оставио је за собом у својој аутобиографији дирљиву слику своје жене којој је приписивао не малу меру успеха и среће у животу. „За последњих петнајест година — вели он — блажен сам био што сам се могао посветити изучавању једне од најврснијих супруга на свету — жене — која се одликовала ретком разборитошћу, светлила најчистијом добродетељу, у којој је куцало најтоплије и најнежније срце; док је сва та умна и душевна блага оличавала чарна појава најпотпуније природне лепоте, на каквој се око човечије икада зауставило“..... И Ромили је остао тако сталан у овакој љубави и обожавању своје благородне жене, да удар њене смрти није могао преживети, него је на три дана после ње од бола и туге пресвиснуо, и за њом у гроб лего.

Сличан пример имамо у Ромилијевом политичком противнику Сер Францису Бердету који, побеђен болом за изгубљеном другом, умре пре него је њено мртво тело из куће и изнесено, — тако да обоје бише заједно сарађени и у један исти гроб положени.

Од туге за изгубљеном љубом отишао је и наш Томас Грахам у војску у својој четрдесет и трећој години. Свакоме је позната дивна слика Генсборова „*младе невесте*“, тај најбољи рад славног живописца. После осамнајест година најсретнијег живота изгуби Грахам своје највеће благо, своју красну жену; а да би могао заборавити неаборавни губитак — или као што неки мисле, да би се могао опростити јада која му је живот без ње значао — оде у рат као прост добровољац. Придружив се кору лорда Худа покаже се прво при опсади Тулона са својим безобзирним налетанјем на најопасније положаје. За тим га видимо где служи кро цео „*рат на полуострову*“ најпре под Сер Даном Мором, а после и под Велингтоном, и напредује у чину све док не постане први до Велингтона. Он нам је најбоље познат као „*јунак од Баросе*“

— са сјајне победе своје на том месту — али је он позније постао и лордом *Лајндоком* и мирно свршио своје дане у дубокој старости.

Своју пак љубљену супругу није могао никада заборавити ни за то што је њеном спомену управо и дуговао за сву славу своју. „Никада“ — рекао је Шеридав о њему у Парламенту — никада узвишенији дух није покретао храбрије срце.“

Нити се може рећи да је било мање племенитих жена које су овако чували спомен својих мужева. У Бечу се налази један чувени спомених подигнут у слаједног од најбољих ђенерала аустријских из седмогодишњег рата, и коме се натпис завршује овим речма: „*Non patria, nec Imperator sed conjux posuit*“

Кад је наш Сер Алберт Мортон умро, његова жена није могла да га преживи, па је ускоро и сарађена поред њега у исти гроб. Песник Вотон је прославио овај случај у она два своја стиха која више казују но што би читаве књиге испричати могле.

„Он први паде; и она живети хтеде.

Узман! — и сама за њим у ладни гроб леже“!

Кад је донет глас жени славног Вашингтона да јој се муж са светом растао, она је само одговорила: „нека! ја ћу му и тамо скоро друштво правити.“ Тако је и било.

И не само да су племените жене биле увек најбољи другови, пријатељи и утешиоци својих мужева, него су им у многим приликама биле и најдрагоценије сараднице. Чувени физичар *Галвани* био је сретан са таквом једном женом. То беше достојна кћи оца професора Галеације, јер кажу да њеном бистром оку Галвани има и да благодари проналазак грча у мртве ноге жабе, кад је ове поред електричне машине, ножем додирну. Проналазак овај, као што је познато одвео је после Галванија на поље оне нове науке која и његово име — Галванизма — носи.

Сличне, и право научарске услуге зна се да је и жена славног хемичара Француског *Лавоазија*, чиила своје мужу. Она му је чак догле помагала да је рођеном руком резала плоче за слике у његовим „*Елементима*“.

И покојни геолог наш, Др. Бокленд, имао је великога помагача у својој жени, која му је спремила и састављала разне фосилије, пртала и писала за његова штампана дела. „Поред свеколике и неочењиве потпоре у стручном раду моме оцу — вели *син* геолога, Франк Бокленд — она је стигла да буде и мајка својој деци, да се брине о њиховом васпитању, и да их све на прави пут изведе. И ми се доиста не можемо боље одужити заслуженом спомену њеном него ако свакоме истину кажемо: са каквом нас је мајком Бог благословио“.

(наставиће се)

ПИСМА ИЗ РУСИЈЕ.

(париском „Солеј“-у).

Петроград, 11. Априла 1888.

Последње вести из Немачке јако су узбуниле руско јавно мњење, и то, на један до сад не чувен начин — у корист кнеза Бисмарка. Па ко ће одржати превагу у Берлину — цар или канцелар? Званични кругови овдашњи дају разумети, да је побзда кнеза Бисмарка извесна, и да ће се несретни Фридрих III. и овога пута поклонити пред гвозденим вољом непоколебна министра. Забринутост је, у осталом, врло велика, јер се осећа да ће резултат борбе бити: или зближење двеју царевина, или коначни раскид између Александра III. и Фридриха III.

У Француској, како се нама чини, води се врло слаба брига о Бугарима у опште, о кнезу Батенбергу на по се; али овде, бугарско питање има моћ равну елзашко-лотриншком код вас, да узбуни свачију крв. Целом је свету познато како је кнез Батенберг срушен с престола непосредном интервенцијом и заповедничком вољом рускога цара. Међу тим, и царица немачка и краљица енглеска указивале су увек најживљега учешћа оборену кнезу. И сад, хоће ли оне успети да даду претенденту руку принцезе Визторије? Фридрих III. изгледа да би пристао на овакав брак, кад Бисмарк не би с оставком претио. И опет морамо да се упитамо: ко ће ту имати последњу реч?

Расположење цара Александра према бугарском претенденту није се ни у колико поправило — о томе будите потпуно уверени. Кнез Батенберг се овде сматра као прост агенат Енглеске. Њега оптужују да је погазио своју заклетву, да је издао Русију која га је на престо и подигла. Без претеривања, може се рећи, да је тај несретни Батенберг најомраженији човек у целој Русији, код петроградске владе по на особ. Примити њега у царску фамилију Немачке, то је колико и раскинути с Русијом. Бисмарк не сумња у то ни у колико, и Фридрих III. мора на дну душе и делити такву оцену. Бој се, дакле, мора бити између канцелара царице, и као што рекох, пријатељи мира морају сад, хтели не хтели, бога молити за свога непријатеља канцелара.

Сам положај је у толико тугаљивији што се квасац мржње развија у пркост свима напорима обеју влада. Бисмарк може кад год хоће да направи посла Русији у балтичким провинцијама, где је борба између Руса и Немаца прешла у огорчење. За овај пар она се доста води са свом жестином али и само на верозаконском земљишту, где Русија држи за православље, а Немачка за протестантство. На западу, где политичка питања имају великог првенства над верозаконским, опасност би била мања. Али у земљи, где је грађански закон црквеном потчињен, сукоб може да буде најозбиљнији. Ту скоро, „светско јеванђелско друштво“ управило је на цара једну молбу у име немачких лутероваца

из три провинције, који се гоне због вере; а интересно је уочити и онај горди красноречиви одговор, који је главни прокурор руског светог синода управио на дотичне у само име царево.

„Западна Јевропа, (вели се тамо) допушта и проглашава слободу пропаганде свакој вероисповеди, али не даје никакве законске заштите земаљској религији ни владајућој цркви. Ми, Руси, одржавали смо и одржавамо у нашим законима противно на чело.....“ За тим тумач званичне цркве потсећа протестанте какве је опасности и каквој је напасти варварској — од стране узастопце јављајућих се Казара Бугара, Печењеге и Монгола --- била изложена млада Русија. „Па ко је (пита он) одржао њу у вршењу велике јој улоге човечанске? *Вера*, у непроменљиве основе народна јој духа. Она је та, која јој давала снаге, па која јој је и стекла двоструку независност како према Азији тако и према Јевропи (т.ј. како према исламу, тако и према папству). Даље још, прокурор Синода истиче црпе успомене на верске ратове у време којих је Јевроне час била осветљена паљевинама инквизиције час помрачења ноћима вартоломејским.“

„Па како су се (пита — прокурор) понашале католичке државе и протестански народи према руском Хришћанству? То су нам показали креташки ратови Оно свето одушевљење, које их је повело ослобођењу *божијег гроба* извргло се у освојење Византије и оскврњење православне цркве.... Прегажена на југу и истоку хордама Ислама, Русија је у исто време имала да се брани од католика Пољске и протестаната балтичких обала.... Католицизам је изабрао западне покрајине наше као основу својих предузећа. Унесен у исте пољаштвом, са којим се на жалост и венчао, он је објавио немилосрдни рат нашем православљу, узео на се улогу да свуда у име пољске силе треби руски живаљ, па је толико пута и доводио легијоне непријатеља у само срце Русије....“ „Авај! скоро под истим знамењем искочи пред Русију и *лутеранизам* у лицу *тевтонских ритера*“, који јој затворе пут мору балтичком.... И ови нови апостоли, барони и попови са енергијом, која је својствена њиховој раси, навалише да окрену дотичне Летише и Финце противу Русије, гонећи православље као симво јединства народног.... Дакле, и лутеранизам, баш као пре њега католицизам, служи политици под маском вере. Стављајући препоне сваком покушају духовног уједињења од стране урођеника, а и сам газећи туђу слободу савести, ево га где вапије противу некаквог насиља лутеранству, и буни најмирније општине царства.“

Најзад, додаје заступник руске званичне цркве, „не треба заборавити да православни ван Русије по само не уживају никакву слободу савести него се с њима поступа као са робљем цивилизације.“ У потврду овога г. прокурор наводи разне, стидне и скорашње примере, где су православни Словени били жртве немачких протестаната и аустријских католика.

Свој манифест он извршује топлим апелом на свештенство целог света, да престане раздирати се, већ да удружи све своје снаге противу оних који проповедају „слово ништавила.“

Ето какав је, у кратко, овај знаменити акт овлашћеног пера једног Побједоносцева, тога присног саветника цара Александра. Ми га слободно можемо назвати и *званичним манифестом*, као што га можемо у два реда сабити: „вера је наша обележје народности наше; и ево за што ми њу бранимо са оном снагом са којом би бранили и своју аемљу“.... Једна доста неочекивана примена овога програма избила је ово дана и у крилу петроградског сената. Општина вароши Ревала одобрила је била неку помоћ на одржавање варошких цркава, од којих су скоро све протестантске. Но, по заповести надлежног министра, гувернер Естоније поништи ово решење. Не дајући се тако лако, кмет ревала обрати се с протестом Сенату. Сенат, пак, поред оснажења пресуде гувернерове донесе још и једну другу врло озбиљну одлуку. Та одлука заслужује да се назове и *епохалном* у историји нашег административног права, јер она условљује: да општине могу од сада теретити своје буџете само оним издатцима које општи интерес становника, без разлике вероисповеди, захтева. Оне на пример могу одобравати кредите за одржавање школа, библиотека, музеја и позоришта; али за одржавање цркава морају се старати сама стада, јер би веле било неправедно порезивати каквог православног за зидање или одржавање какве лутеранске цркве и обратно“.... Па куда ово води? У начелу води правој *американској* слободи, — одвајању цркве од државе — али у пракци, примени, изаћи ће на неговање православља а чување свију других биљака верских.

На завршетку писма, сматрам за вредно да споменем и велику законску реформу која се спрема Финландији, тој старој домовини свирепих процедура и каштига. Ја сам већ имао прилике да вам говорим о ономе стидноме споменику средњих векова у средини деветнајестог, Финском законуку, који зна и за телесна мучења кврге и тортуре, но који је ево, на повику либерала, влада тога великог књажевства прегла да укине. Истина, да стручна правничка комисија званично сазвана за нужне измене и допуне у томе кодексу, није хтела укинути смртну казну — што је и изазвало велике протесте на митинзима у Хелсингфорсу, Сиборгу и друге — али све нам показује да смо на путу правог законодавног преображаја.

ОБЈАВА

Сви они грађани који су по правилима о цетарини пријавили и узели марке за кује, позивају се да изволе донети те привремене марке те добију друге, које су нарочито за кује начињене.

Ова замена почеће од 27. ов. мес. сваког дана пре и по подне за време канцеларијско код судског архивара г. Тасе Вељановића.

У исто време опомињу се грађани који још нису своју пашчад пријавили да то до 1. Маја учине јер ће од тога дана почети редовно хватање пашчади, која марке нема.

Стрвинар неће ухваћену пашчад без марке издавати ни коме, за то се позивају последњи пут сви они који још марке нису узели, да до краја овог месеца то учине.

Коме год се цето ухвати без марке, тај се казни шесто-губом таксом.

Из седнице суда општине вар. Београда 19. Априла 1888. АБр. 63.

КЊИЖЕВНИ ПОЈАВИ

ИСТОРИЈА СРПСКОГ НАРОДА

књига II.

Време Краљевства и Царства

од

ПАНТЕ С. СРЕЊКОВИЋА

проф. вел. школе

Цена 3 дин.

ПОЗНАВАЊЕ ПРИГОДЕ

Познавање и неговање човечијег тела, познавање животиња, биља и минерала

СА 63 СЛИКЕ

написали:

БОРИСАВ В. ТОДОРОВИЋ, професор

и

ЛАЗА ОБРАДОВИЋ, учитељ.

Код Меденијана и Кимпановића могу се добити ове књиге:

ИЗ ЦАРСТВА ДУХОВА и АВЕТИЊСКИ ПОЈАВИ

од Теозофа.

Цена 50 ПАРА. дин.